

VETERANPLAN – Tromsø kommune

2015-2017

Sammen for et varmt
og livskraftig Tromsø

VETERANPLAN – TROMSØ KOMMUNES INNSATS FOR Å HEDRE VETERANER ETTER INTERNASJONALE OPERASJONER

Norge har over flere tiår deltatt i ulike militære operasjoner i krigs- og konfliktområder og flere tusen norske menn og kvinner har erfaring fra slik innsats. Regjeringen har fokusert på at veteraner er en viktig ressurs for det norske samfunnet og at de er viktige bidragsytere i arbeidsliv og lokalsamfunn. Med veteran menes norsk personell innenfor eller utenfor forsvarrets organisasjon, som har avsluttet en tids- og stedsavgrenset militær tjeneste innenlands eller utenlands.

Byrådet ønsker å vise anerkjennelse av innsatsen som veteranene har gjort gjennom deltakelse i internasjonale operasjoner. Det kan være ulike oppfatninger om grunnlaget for norsk deltakelse i krig og konflikt. Uavhengig av dette fortjener den enkelte anerkjennelse og respekt for viljen til å risikere liv og helse for landet.

Denne planen skal bidra til at Tromsø kommune blir en god by å bo i for veteraner, og forplikter samtidig kommunen til å tilrettelegge for en god ivaretagelse. Planen inneholder følgende hovedtema:

- **Veterandagen 8. mai**

Regjeringen har bestemt at 8.mai er den nasjonale veterandagen, og kommunen inviterer til årlig til mottakelse i rådhuset denne dagen.

- **Møte med veteranforeningene**

Tromsø kommune vil i tillegg legge til rette for samarbeid mellom kommune og veteranforeningene, og avholde to årlige dialogmøter med veteranforeningene for å utveksle erfaringer og videreutvikle innsatsen.

- **Minnesmerke**

Tromsø kommune skal ta initiativ til at det opprettes et minnesmerke for veteraner i kommunen.

- **Kompetanseheving**

Tromsø kommune skal legge til rette for kompetanseheving innenfor de ulike offentlige kommunale organene som tilbyr veteranene tjenester.

Helsetjenestetilbud i Tromsø

Fastlege:

Ved udekket helsebehov etter endt tjeneste, er fastlegen den første veteranene møter i kommunehelsetjenesten, og den som henviser til spesialisthelsetjenesten og andre tiltak når

det er nødvendig. Fastlegens ansvarsområde er å forebygge, diagnostisere og behandle somatiske og psykiske lidelser.

- Kommunen foreslår at det tilbys kurs til fastlegene knyttet til de helserelevante utfordringene som en del av veteranene opplever etter endt tjeneste. Dette innebærer at man i større grad skal ha fokus på temaet slik at man lettere skal kunne indentifisere og fange opp veteraner som har ulike senskader etter tjenesten.
- Fastlegene kan informere om Forsvarets regionale stressmestringsteam og gi tilbud om henvisning til dette. Stressmestringsteamet Nord (Nordland, Troms og Finnmark) er stasjonert på Bardufoss og tilbyr psykologhjelp ut over den pålagte oppfølgingstiden (12-14 måneder). Tidligere måtte veteranene dekke reisene til disse samtaler selv, men Forsvarsdepartementet har nylig fastsatt at reisekostnadene nå skal dekkes gjennom Forsvarets kontor for psykiatri og stressmestring.

Andre hjelpetilbud:

- Tromsø kommune foreslår at Regional ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS), aktivt tilbyr meritterende grunnopplæringskurs for fastlegene og annet helsepersonell i kommunen, med fokus på temaet.

Som en del av det pågående arbeidet med handlingsplanen «I tjeneste for Norge» er det etablert regionale fagnettverk for innsatspersonell, inkludert veteraner, i regi av RVTS. Denne strukturen er sentral når det gjelder ivaretagelse av bærekraftig kompetanseutvikling på området. Dette er en ressurs for Tromsø kommune i arbeidet med å utvikle tiltak og bidra med kompetanseutvikling lokalt.

- Forsvarets sanitet har laget en løpeseddel om tilbudet de har til veteraner og pårørende, som skal være tilgjengelig på alle fastlegekontor.
- Koordinator for læring og mestring i Tromsø kommune bistår til etablering og opplæring av selvhjelp som metode i gruppe. Koordinator kan bidra med veiledning i forbindelse med oppstart og gjennomføring, knyttet til selvhjelpsgrupper og likemannsarbeid. Tilbudet omfatter også utvikling av forskjellige lærings- og mestringstilbud i form av «å leve med» ulike livssituasjoner og helsetilstander, blant annet pårørendekurs. Det er til enhver tid behovet i befolkningen og øvrige tilbud i kommunen, spesialisthelsetjenesten og private organisasjoner /aktører, som styrer hvilke tilbud som utvikles.
- Kommunen har lavterskel psykologtjenester tilknyttet Legevakta som kan benyttes ved akutte livskriser.
- Alt helsepersonell i kommunen bør ha fokus på eventuelle senskader hos veteraner de kommer i kontakt med, for å medvirke til at disse får et tilbud som er tilpasset behovet.
- Kommunens helsestasjoner og Familiens hus bør være oppmerksom på eventuelle behov for ekstra støtte og veiledning til familier der ett familiemedlem har vært i

forsvarets utenriktjeneste. Helsesøstre kan sikre oppfølging av familien, og ha et særlig øye for barna i familien som en møter i helsestasjon og skolehelsetjeneste. Om nødvendig kan helsesøster henvide videre til andre støtte- og hjelpetilbud, for eksempel lavterskel psykologtjeneste knyttet til helsestasjonen. Helsesøster kan også være en god støtte for familien og kan gi informasjon om andre støtte- og hjelpetilbud.

- Barnehager og skoler har en viktig oppgave i å vurdere om et barn har det vanskelig. Hvis barnet føler utrygghet eller har andre problemer som følge av at far eller mor er i utenlandstjeneste, skal barnehagepersonell eller lærer kunne fange opp dette og gjennom samtale og oppfølging bidra til å hjelpe familien og ikke minst barnet. Det er viktig at familien gir informasjon til lærer og barnehagepersonell slik at problemer kan forebygges.

Kommunene er ansvarlig for at personer som oppholder seg i kommunen skal tilbys nødvendige helse- og omsorgstjeneste. For fastleger og ansatte i kommunens tjenester vil det være viktig å vite at årsaken til fysiske og psykiske helseplager kan være belastninger i tilknytning til internasjonale operasjoner, også når dette ligger langt tilbake i tid.

Veteranene har deltatt i operasjoner på vegne av den norske stat. Selv om de ikke har formelle rettigheter som gir prioritet i det sivile helse- og velferdstilbudet, er det et viktig ledd i anerkjennelsen av deres innsats at de opplever tjenesten som tilgjengelig og samordnet

NAV

NAV skal veilede brukere på arbeids-, familie- og pensjonsområde og ta imot krav om ytelser, og også følge opp brukere som trenger ekstra bistand for å komme i arbeid eller aktivitet.

Statlige tjenester

Bufetat – familievernet:

Bufetat har ansvar for familievernet som er et tilbud til mennesker med ulike samlivs- og relasjonsproblemer. Bufetat, region nord er representert i fagnettverket i RVTS nord.

11 familievernkontorer i landet har deltatt på kurs om arbeid med veteranfamilier og gjennom det tilegnet seg kompetanse på veteranfamilier utfordringer.

Distriktpsykiatriske sentre (DPS):

DPS tilhører spesialisthelsetjenesten og har hovedansvaret for tilbudet innen psykisk helsevern for voksne. DPS er statlige klinikker som tilbyr døgntilbud, dagtilbud, poliklinikk, akutt- og ambulant team. De samarbeider nært med kommunen i sine respektive områder. Fastlegen kan henvide til DPS for utredning og eventuell behandling.

Ansatte og fastleger som har kompetanse om de spesielle utfordringene som personell i tjeneste og veteraner har, vil bedre kunne gi riktig hjelp. Opplæring vil gi kunnskap som også er viktig i arbeid med andre brukere.

Dedikerte fastleger eller spesialisert NAV tjeneste for veteraner vurderes som lite hensiktsmessig. Fastlegene skal ha en allmenn innretning og pasienten velger fritt hvem de vil ha som fastlege. Er pasienten misfornøyd med sin fastlege er det enkelt å bytte. NAV skal også kunne bistå alle brukergrupper, og for mye spesialisering vil bidra til å redusere den brede kompetansen ansatte skal ha. Samarbeidet med andre bydelstjenester er også enklere fra det lokale NAV kontoret.